

Психолого-педагогічні аспекти навчання іноземної мови в умовах війни

Ольга Харжевська
канд. психол. наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницький національний університет,
Хмельницький, Україна
ORCID ID 0000-0001-7032-2863

Війна вносить свої зміни у низку сфер нашого життя, тому викладання іноземної мови у вищому навчальному закладі також потребує корегувальних змін.

Враховуючи психоемоційний стан студентів, беручи до уваги їх тривожні стани, чи навіть спостерігаючи панічні атаки у деяких з них, в умовах війни бесіда або діалог є кращими дидактичними засобами за інструкції чи розповіді, а творче завдання – за вправи. Орієнтація на види мовленнєвої діяльності, а не на конкретні теми чи твори сприятиме підтримці навчальної ініціативності, самостійності та відповідальності тих, що навчаються, а це і є основою вміння вчитися та розвиватися в особливих умовах.

Розвиток комунікативних навичок, вміння критично осмислювати та аналізувати іншомовні інтернет видання, виокремлювати ключові акцентні лексичні одиниці, формування медіаграмотності також є запорукою гармонійного процесу навчання. Викладачеві слід виступати фасилітатором та співкомунікантом, що забезпечить рівень комфорту засвоєння знань та знизить напругу в академічній групі, а також допоможе подолати страх зробити помилку при виконанні тестових чи письмових завдань. Важливо, почути думку кожного в групі, враховуючи темперамент та характер студента. Добираючи навчальні завдання, педагогу бажано уникати одноманітності, репродуктивності, натомість збільшивши кількість завдань творчого спрямування, використовувати онлайн-ігри під час навчання, щоб сприяти вивільненню позитивних емоцій, підтримці віри у власні сили й можливості [1].

Добираючи навчальний матеріал, викладачеві варто фокусуватися на сюжетах, що дадуть студентам глибше розуміння історії боротьби українського народу за незалежність і своє майбутнє. Для прикладу доречно подавати ті сюжети, на яких можна продемонструвати міць і незламність народу, мова якого вивчається. Аналізуючи багатий творчий літературний спадок та народний епос, де описується готовність головних героїв протистояти ворогу навіть у найскладніші часи, викладачеві стануть у пригоді теми та завдання, спрямовані на осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям України, між світовими, державними та регіональними процесами [2].

Окремо слід приділити увагу розвитку громадянських компетентностей студентів, слід формувати їх свідому громадянську позицію. Взаємодопомога,

волонтерство, протидія ворожій пропаганді, підтримання власного емоційного ресурсу є важливими складовими успіху в боротьбі з російськими загарбниками. Знання іноземної мови забезпечують об'єктивний аналіз автентичних та оригінальних джерел інформації, дають можливість спілкуватися в мовному середовищі, здійснювати перекладацьку діяльність, розвиватися в особистому та професійному плані.

Наразі складно налагодити групову чи колективну форму роботи, тому МОН радить робити акцент на дискусійних та партнерських варіантах організації навчання [3].

Під час проведення онлайн-занять бажано залучати студентів до активної роботи, висловлювання своїх ідей та пропозицій, надавати можливість їм спілкуватися між собою. Перевагою такого навчання є те, що один викладач може навчати велику кількість студентів одночасно. Використання інформаційно-комунікаційних технологій покращує ставлення до освіти, а також позитивно впливає на якість спілкування між студентами та викладачами. Крім того студентам легше оцінити своє розуміння матеріалу, використовуючи комп'ютерні модулі оцінювання. Вважається, що використання саме дистанційного навчання є особливо ефективним при навчанні іноземних мов, оскільки це передбачає як необхідність живого спілкування, так і необхідність інтерактивних видів навчальної діяльності через Інтернет, а саме перегляду відео епізодів та візуального “запам'ятовування” слів [4].

Введення ігрового моменту та інтерактивності сприяє успішнішому та тривалому запам'ятовуванню навчального матеріалу і, звичайно, підвищує мотивацію та інтерес студентів до вивчення іноземної мови навіть у такий складний період як військовий стан в країні.

Список літератури

1. Bates, T. Thirty Years Later: Reflection on Computer Assisted Learning or Communications for Instructional Technology in Distance Education. Ryerson University, Toronto, Canada, 2016. Vol. 32. No. 2. P.186–188.
2. <https://sqe.gov.ua/yak-organizuvati-vikladannya-navchaln/>
3. <https://www.prostir.ua/?news=yak-aktyvistam-ta-volonteram-spilkuvatysya-z-inozemny-m-media-v-umovah-vijny>
4. Кухаренко В. М. Системний підхід до змішаного навчання [Текст] / В. М. Кухаренко // Інформаційні технології в освіті. 2015. № 24. С. 53–67.